

עד שתחפץ

דיון מעמיק אל ארץ ישראל וגאולה - דעת הרבי מסאטמר ודעת החולקים עליו

לְכוּ אָמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל, כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי ה', לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה, בֵּית
יִשְׂרָאֵל: כִּי אִם לְשֵׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר
חָלַלְתֶּם, בְּגוֹיִם אֲשֶׁר בָּאתֶם שָׁם.
וְקִדַּשְׁתִּי אֶת שְׁמִי הַגָּדוֹל, הַמְּחַלֵּל
בְּגוֹיִם, אֲשֶׁר חָלַלְתֶּם, בְּתוֹכָם; וַיִּדְעוּ
הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי ה', נְאֻם אֲדֹנָי ה',
בְּהַקְדִּישִׁי בְּכֶם, לְעֵינֵיהֶם.

וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם, וְקִבַּצְתִּי
אֶתְכֶם מִכָּל הָאָרְצוֹת; וְהִבֵּאתִי
אֶתְכֶם, אֶל אֲדַמְתְּכֶם. וְזִרְקֹתִי
עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים, וּטְהַרְתֶּם: מִכָּל
טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם, אֲטַהֵר
אֶתְכֶם.

כֹּה אָמַר, אֲדֹנָי ה', עוֹד זֹאת אֲדַרְשׁ
לְבֵית יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת לָהֶם: אֲרַבֶּה
אֹתָם כְּצֹאן, אָדָם. כְּצֹאן קִדְשִׁים,
כְּצֹאן יְרוּשָׁלַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כִּן תִּהְיֶינָה
הָעָרִים הַחֲרֻבוֹת, מְלֹאוֹת צֹאן אָדָם;
וַיִּדְעוּ, כִּי אֲנִי ה'.

(יחזקאל פרק לו)

הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם...
אִם תִּעִירוּ וְאִם תִּעֹזְרוּ אֶת הָאֵהָבָה

עַד שֶׁתִּחְפֹּץ

דיון מעמיק על ארץ ישראל וגאולה
ומשמעות תקופתנו
דעת הרבי מסאטמר ודעת החולקים עליו

כל הזכויות שמורות למחבר הספר.
תגובות והערות ניתן לשלוח לאימייל geulazman@gmail.com

הקדמה

בארץ ישראל - מאז התייסדותה של מדינת ישראל בשנת תש"ח - כבר קמו כמה מיני ממשלות, מהם שרדפו וצרו לאלו ההולכים בדרכי התורה, ומהם שאדרבה תמכו והחזיקו ידיהם של לומדי תורה, אבל הצד השווה שביניהם שאף אחד מהם לא היתה חוקי התורה נר לרגליה, ולא שאפו להגיע להיעוד הסופי להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש בארצו. ולפעמים מתעורר השאלה איך זה יכול להיות? האם כל זה נעשה במקרה, או ע"י הסטרא אחרא, או דוקא הקב"ה עשה את זה?

ובכלל מה היא תקופתנו? האם אנחנו בתוך תהליך של גאולה, ולעינינו מתחיל להתגשם את מה שהבטיחו לנו הנביאים או שמא אנו חיים בגלות בין החילונים בתוך ארצנו?

האם אנחנו מחויבים לחזור לארצנו? ואם לאו, האם מותר לנו לחזור לארצנו, או שמא יש איסור לעלות ביחד לארצנו?

האם אסור לנו לעלות בחומה וביד חזקה, האם יש מצב שדווקא מחויבים אנחנו לעלות ביחד כחומה?

האם השלש שבועות הוא איסור חמור כמו שהרבי מסאטמר זצ"ל אומר, או שמא הוא אזהרה שלא תמיד כדאי וראוי לפי המצב לעורר את האהבה אלא לחכות להזדמנות הנכונה?

האם יתכן לומר שהרבי מסאטמר זצ"ל סובר שאין איסור של שלש שבועות?

האם אנחנו צריכים לחכות בחיבוק ידיים עד שתבוא הגאולה ע"י משיח? או שמא יש מקום לומר שעלינו לעשות מעשים לגאולת עמנו, כמו שאנו עושים כל מה שנצרך לחיינו הפרטים כפרנסה וחינוך ושדוכים, שאנחנו עושים כל מיני השתדלויות בדרך הטבע להצליח?

אנחנו חיים באמצע תקופה שמתחוללת מהפיכה של ממש

בקורות עמנו, אבל בד בבד שורר אי וודאות מהו משמעות של תקופה זו? עם ישראל עבר שואה בה נרצחו מיליוני יהודים באופן גרוע, יותר מצאן לטבת. עבר מאז כמה שנים בודדים ומיליוני יהודים גרים בארץ ישראל, ילדים וילדות משחקים ברחובותיה, ותורה ועבודה פורחת שם באופן מדהים. פירות, תבואה, יינות ותמרים, התחילו עוד הפעם למלאות את ארצנו.

מאיך אלפים ורבבות מישראל עדיין אינם מחוברים אל שורשיו, ואינם מתנהגים בדרך התורה, ויש שגם מסיתים נגד התורה רח"ל, ועובדה שהמדינה קמה ברובה ע"י אנשים הללו שעזבו את התורה, ונשאלת השאלה מה היא תקופתנו, ואיך אמור להיות ההסתכלות שלנו על כל הנעשה?

אני כשלעצמי נתגדלתי בבית חרדי, בעיר הבירה לונדון, ונתחנכתי בשיטת הרבי מסאטמר בעל ויואל משה זצ"ל על מדינת ישראל ועל הציונים, וכמובן בהשפעה זו קבעתי בלבבי שנאה גדולה להציונים ולכל הקשור להם, ולא היה לי שום הרגשה לארץ ישראל, כי הרי מחכים אנחנו ומאמינים שהמשיח יבוא, ורק אז יתחדש הקשר שלנו עם ארץ ישראל, אבל לא עם ארץ ישראל הנראה לנו לעיניים, אלא עם ארץ ישראל שהוא למעלה מן השכל ואין לנו שום השגה בה.

נתגדלתי על הסיפורים של השואה, וכל המכאובים שעבר על עמנו, והאמנתי שהציונים המה אשמים בזה, והכל באה כעונש על העברה על השבועות.

נתבגרתי וראיתי שיש גישה אחרת לכל זה, התבוננתי וראיתי דבר נפלא לנגד עיני, אנחנו חיים בדור שלא היה כזה אלפיים שנה. עם ישראל קמה מעשן הכבשונות בימי השואה, היהדות עלתה וגם נצבה והנה היא פורחת כעץ תמר.

עדים אנחנו למה שמתרחש לנגדינו, דבר שלא הייתה כמותה אלפיים שנה במשך כל שנות גלותם, הלא יאומן אכן קרה

עשרות אלפים ורבבות נהרו בחזרה לארץ ישראל אחרי אלפיים שנה שנתגרשו מעל אדמתה, ומאז פזורים היו בכל קצווי תבל.

ארץ ישראל הינו המרכז הכי גדולה ליהודים, אין מקום בעולם שיש יותר יהודים מארץ ישראל, וקרוב לרוב עם ישראל חיים כהיום בארץ ישראל.

בארץ ישראל חיים יהודים יראים וחרדים לדבר ה', יותר מכל מקום אחר בעולם. בכל יום מתקיימת שמחות בערי יהודה ובחוצות ירושלים, וקול ששון ושמחה קול חתן וכלה נשמע בארצנו.

הארץ נותנת פירותיה בעין יפה, ושוקי אר"י מלאה בקול המון חוגג, אדמתה נהפכה לירוקה, תחת היותה שממה קרוב לאלפיים שנה.

ילדים וילדות משחקים ברחובות, וזקנים ומשענתם בידם יושבים בנחת.

כל זה לא הייתה במשך אלפיים שנה, והנביאים ניבאו שיום אחד זה יקרה, ועם ישראל ציפה וקיוה להיום שכל זה יתקיים.

בספר זה אבאר מהו דרך התורה איך להתייחס ואיך להביט על כל המתרחש, בנוי ומיוסד מדברי חכמנו ורבותינו.

עסקתי הרבה בהסוגיות העיקריות, ודנתי בשיטת הרבי מסאטמר זצ"ל בספרו ויואל משה, וגם הבאתי הדעה החולקת, אבל לא אתייחס לכל הפרטים, אלא הנני דן ביסודות של השיטה, בלי ליכנס לכל פרטיהם.

מה שלא עשיתי, לא לקחתי הסכמה על ספרי, כיוון שידעתי שבאם אקח הסכמה מאחד הרבנים שיחיו, מה שיקרה, יעבור עליו כל מיני השמצות וטרור, רב זה נחמץ! יצא לאפיקורסות! נתפס למינות! ואפילו יכול להיות שיתקיימו מחאות על יד ביתו, זה הוא ההנהגה כאן, הטלת אימה. ע"כ מנעתי מזה כי מה לי לצרה הזאת. ובאם אקח הסכמה מרבנים שהם נגד שיטת הרבי

מסאטמר, ממילא לא עזרתי כלום, חסיד סאטמר לא יפתח עוד את הספר, ולחוגים אחרים יש ספרים, הרבה לפני שאני כתבתי את ספרי.

יש הרבה מבקשי אמת בכל מקום, וגם חסידי סאטמר אחרי שילמדו את ספר הזה, הם יבינו את שיטת הרבי מסאטמר זצ"ל כמו שלא הבינו אותו מעולם, ירדו לעמקו של השיטה, וילמדו גם השיטה האחרת, ואז יבחרו בדעתם את האמת.

דיברתי במשך השנים עם תלמידי הרבי מסאטמר, שחלק מהם מכהנים כרבנים, קבלתי תגובות שונות, וגם טובות מהם.

אין לי אפשרות לכתוב את שמי, כיוון שזה יכול לסכן את מעמדי, וגם זה לא מעלה ולא מוריד, ומי שברצונו להשמיץ אותי, יכול להשמיץ את האיש הקטן, שהתחצף לכתוב דברים מנוגדים משיטת הרבי מסאטמר גם בלי ידיעת שמי הפרטי.

והנני מסיים בבקשה, יהי הספר הזה לרצון להשי"ת, ויקרב את לב עם ישראל לאביהם שבשמים.

תגובות והערות ניתן לשלוח לאימייל geulazman@gmail.com

מפתח

1 **הקדמה**

5 **אַרְץ יִשְׂרָאֵל**

ארץ ישראל שייכת בכל הזמנים לעם ישראל ♦ ארץ ישראל שמר אמונים לעם ישראל גם בגולה ♦ ממלכת כהנים בארץ ישראל ♦ הגלות אינה אלא עונש ♦

9 **יחזקאל הנביא מנבא על ימינו**

הנביא יחזקאל: לא למענכם בית ישראל ♦ בזמננו זכינו לדברים גדולים ♦ אנחנו ישנים ולא מכירים את הנס

15 **בר כוכבא כלימוד לדורות**

מרד בר כוכבא כלימוד לדורות ♦ סיפור עם רבי יהושע בן חנניה ♦ הרמב"ם על בר כוכבא ומשיח ♦ גם אם לא הצליח הרי הוא מלך כשר ♦ השמטת הצנזור ♦ הנסיון של משיח שקר ♦ הרמב"ם מביא אזהרת השבועות באיגרת תימן ♦ בזמן הרמב"ם לא היה דרך ריאלי לגאולה ♦ המסקנה על השאלה ♦ הזדמנות הגדולה של ימינו ♦ הדרך לגאולה השלימה דברי הכוזרי ♦ הסיפור עם רבי שמעון בן לקיש ♦ האחריות של ימינו ♦

30 **השבועות שאינם להלכה**

השבועה שלדחיקת הקץ נתבטלה ♦ השבועות אינם עניין של הלכה ♦ הרבי קורא לגאוני ארץ טיפשים ♦ הרבי טוען שאסור למרוד בערביים ♦ האומות נתנו לנו רשות לחזור אל הארץ ♦ הערבים דומים להגויים בא"י בתחילת בית שני ♦ סיום הפרק ♦

45 **מתי מצוה לעלות בחומה?**

המקור להשלש שבועות ♦ שאלות בהבנת פשטות שבועות הללו ♦ השבועות הם ביטויים שלאהבה ♦ מתי היא הזמן לעלות כחומה ולעורר אהבה? ♦ בתחילת בית שני חטאו שלא עלו כחומה ♦ דברי הכוזרי למה לא נתקיימו דברי הנביאים ♦ יש זמנים שמחויבים לעלות כחומה ♦ הרמב"ם מגלה התעלומה במה זה תלוי ♦ בזמן שיכולים לנצח המלחמה מצוה לעלות כחומה ♦ בזמן שהגוים נותנים רשות מצוה לעלות כחומה ♦ הפתח של הגאולה לא פתוח לעולם ♦ הצהרת בלפור - עת פקידה ♦ משנת ה'תש"ח הדלת פתוחה ♦

56 **גאולה בדרך הטבע**

הגאולה של בית שני היה בדרך הטבע ♦ הגאולה בימינו גם יכולה להיות בדרך הטבע ♦ דברי הרמב"ם שהגאולה תהיה בדרך הטבע ♦ למה אנשים חושבים שהגאולה תהיה חוץ לדרך הטבע? ♦ אין לקבל כל דברי אגדה כפשוטם ♦ מי אנחנו להחליט לפרש את אגדות שלא כפשטותם? ♦ חכמי ישראל חשבו לבר כוכבא למשיח בדרך הטבע ♦ דברי הירושלמי שהגאולה באה שלב אחר שלב ♦ דברי הירושלמי שבית המקדש יבנה לפני מלכות בית דוד ♦ הגמרא במגילה שקיבוץ גלויות היא לפני מלכות בית דוד ♦ דברי המהרש"א אחרי קיבוץ גלויות יבקשו להם מלך ♦ ר' יהושע בן לוי על דרכי גאולה ♦ דברי האור החיים שהגאולה יכולה לבוא בדרך הטבע ♦ דברי ספורנו בני קיבוץ גלויות צריכים להודות לה' ♦ דברי המלבי"ם מקודם תהיה קיבוץ גלויות ♦

76 **גדולי ישראל על גאולה בדרך הטבע**

הרבה גדולי ישראל, בדורות האחרונים - שבחוגי הקנאים

לא התייחסו לדבריהם בכבוד הראוי - כתבו על עניין זה, שהגאולה תבוא בדרך הטבע ♦ דברי רבי צבי הירש קלישר ♦ דברי רבי אליהו מגריידיץ ♦ דברי רבי יהושע מקוטנא ♦ דברי רבי בונם מפשיסחא ♦ דברי רבי יצחק אלחנן ספקטור ♦ דברי הנצי"ב מוואלז'ין ♦ דברי רבי יהושע ליב דיסקין ♦ דברי רבי מאיר שמחה מדווינסק ♦ דברי רבי עקיבא יוסף שליזנגר ♦ דברי רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה ♦ דברי רבי יוסף חיים זוננפלד ♦ דברי רבי ישכר שלמה טייכטל ♦ דברי סיום ♦

מאמר מקיף בסוגית גאולה ותשובה 91

חשיבות של לימוד סוגיה זו ♦ שיטת הרבי מסאטמר ♦ הקדמה לסוגיות תשובה וגאולה ♦ מחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע ♦ הגאולה תבוא ע"י חמשה דברים ♦ שיטת ר' נחמיה ♦ שיטת ר' יהודה בפרקי דרבי אליעזר ♦ שיטת אמוראים רב ושמואל ♦ שיטת ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי ♦ הפסוקים בתורה ובנביאים ♦ דברי הרד"ק על מבוכת הפסוקים הסותרים זה את זה ♦ שיטת רס"ג ♦ שיטת הרמב"ם ♦ שיטת ה'דרמה' ורמב"ן ♦ דברי האור החיים ♦ הקושי להכריע במחלוקת כזה ♦ שיטת הרבי מסאטמר ♦ דחיית שיטת הרבי מסאטמר ♦ סיכום הפרק ♦ מסקנת הפרק ♦

מצות ישיבת ארץ ישראל בימינו 137

דברי חז"ל התנאים ואמוראים ♦ הרמב"ם על מצות ישוב ארץ ישראל ♦ שיטת הרמב"ן מצות ישוב ארץ ישראל ♦ שיטת הרבי מסאטמר על מצות ישוב ארץ ישראל ♦ ביאר דברי הרבי מסאטמר על שיטת הרמב"ם ורש"י ♦ שיטת ה'אור החיים' על מצות ישוב ארץ ישראל ♦ ביאר דעת הרבי מסאטמר בשיטת הרמב"ן

ודחיית דעתו ♦ דחיית דעת הרבי מסאטמר בשיטת
רש"י ♦ דעת הרבי מסאטמר מצות ישיבת ארץ ישראל
רק לצדיקים ודחיית דעתו ♦ ראיות הרבי מדברי
החרדים ודחיית דעתו ♦ ראיות הרבי מדברי השל"ה
ודחיית דעתו ♦ ראיות הרבי מדברי היעב"ץ ודחיית
דעתו ♦ ראיות הרבי מדברי המהר"ם מפני יהושע ודחיית
דעתו ♦ ראיות הרבי מסאטמר על החיוב להישאר בגלות
ודחיית דעתו ♦ ראיות הרבי מדברי האר"י ז"ל ודחיית
דעתו ♦ דעה תמיהה של הרבי בדעת הרמב"ן ודחיית
דעה זו ♦ סיום הדברים ♦

וויכוח על שיטת סאטמר 190